

Van:

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 16:38

Aan: STATENGRIFFIE

Onderwerp: Re: Bevestiging van ontvangst

Geachte griffier,

zou u zo vriendelijk willen zijn bijgaand verzoekschrift met bijlage door te zenden - als ingekomen stuk - naar alle Statenleden?

met dank en vriendelijke groet,

Prof.mr. dr. D.W.J.M. Pessers

VERZOEKSCHRIFT AAN DE FRACTIES VAN DE PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

Oirschot, 11 januari 2018

Geachte fractieleden,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

In 2008 behoorden wij tot de initiatiefnemers van het “Burgerinitiatief Megastallen Nee!” Dit initiatief vond bij u gehoor en leidde tot een nieuw landbouwbeleid in Brabant, neergelegd in de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood 2016-2020. Met vreugde en instemming namen wij kennis van deze Uitvoeringsagenda, die van Brabant de “slimste en duurzaamste agrofood van Europa” wil maken.

Het nieuwe beleid wordt onder meer geïmplementeerd in de aanwijzing van urgentiegebieden. De gemeente Oirschot heeft twee urgentiegebieden aangewezen, waaronder het urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant. Inmiddels heeft het College van B&W van Oirschot op 7 november jl. een besluit genomen ter vaststelling van het zogeheten Verbeterplan van dit urgentiegebied.

Tot onze verbijstering worden in het Verbeterplan intensieve veehouderijen met in totaal 20.000 varkens vergund. Deze voorgenomen vergunningen zijn geheel in strijd met de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood en de bijbehorende provinciale verordeningen. Wij verwijzen u korthedshalve naar het bijgesloten bezwaarschrift dat wij op 18 december jl. bij het College van B&W tegen het Verbeterplan indienden.

Omdat wij indertijd bij Provinciale Staten gehoor hebben gevonden in onze strijd tegen de vernietiging van het Brabantse landschap en de aantasting van de gezondheid van de Brabantse burgers, hopen we nu opnieuw steun bij u te vinden.

De situatie in Oirschot is flagrant in strijd met het provinciale beleid inzake urgentiegebieden. Dit beleid schrijft voor dat urgentiegebieden gesaneerd moeten worden wegens hun schadelijke effecten op onder meer de zogeheten impactgebieden. Het Rijksmonumentaal beschermde Landgoed Baest met zijn zeer kwetsbare natuur ligt in een impactgebied. Dit Landgoed is 800 jaar oud en in 1997

door de provincie bestempeld als het mooiste Landgoed van Brabant. De kwaliteit van de bossen, de gronden, de waterhuishouding en de biodiversiteit van deze "Parel in het Groen" wordt echter al decennia lang aangetast door de emissies van de intensieve veehouderij.

Het besluit van het College van B&W van Oirschot om intensieve veehouderijen toe te staan naast dit kwetsbare Landgoed is des te onbegrijpelijker omdat op Landgoed Baest in 2016 is gestart met biologisch-dynamische landbouw. Daarbij heeft het Landgoed – in het kader van het nieuwe landbouwbeleid - alle steun gekregen van de Provincie. Wij zijn de Provincie daar zeer erkentelijk voor. Maar u zult begrijpen dat het besluit van de gemeente Oirschot dit pilot-project dreigt te vernietigen, en daarmee ook alle geïnvesteerde gelden en inspanningen van de betrokken partijen, waaronder de Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, het Landgoed zelf en het biologisch-dynamische landbouwbedrijf dat actief is op het Landgoed (en overigens genomineerd is voor zowel de Kempen-trofee als voor de landelijke prijs van Ecoland wegens innovatieve en duurzame landbouw).

Daarom verzoeken wij u dringend alle maatregelen te treffen die nodig zijn om de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood daadwerkelijk op gebiedsniveau te realiseren, en te voorkomen dat het nieuwe Brabantse landbouwbeleid een dode letter wordt.

Alle benodigde informatie treft u aan in het bijgesloten bezwaarschrift tegen het besluit van het College van B&W van Oirschot.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Prof. mr. dr. D.W.J.M. Pessers

Bestuurslid Stichting Landgoed Baest

Dr. Jan van de Mortellaan 3

5091 JJ Oostelbeers

Aan: Het College van B&W van de gemeente Oirschot

Van: Stichting Landgoed Baest te Oostelbeers en Stichting Groen Kempenland

Betreft: bezwaarschrift tegen het besluit van het College van B&W dd 7-11-2017 inzake Vaststelling van het Verbeterplan urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant.

17 december 2017

Stichting Landgoed Baest en Stichting Groen Kempenland tekenen bezwaar aan tegen:

- I. De onduidelijke juridische status van het besluit;
- II. De procedure van totstandkoming van het besluit;
- III. De inhoud van het besluit wegens onjuiste, onvolledige en onbegrijpelijke onderbouwing.

Ontvankelijkheid

Stichting Landgoed Baest is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met als belangrijkste statutair doel het Landgoed als een Rijksmonumenten Complex Historische Buitenplaats te beschermen en in stand te houden. Aan dit doel ontleent Stichting Landgoed Baest de bevoegdheid om in rechte op te komen daar waar de belangen van het Landgoed worden bedreigd of geschonden. Landgoed Baest grenst aan het urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant.

Stichting Groen Kempenland heeft als statutair doel het behoud en bevorderen van o.a milieuwaarden, natuurhistorische en cultuurhistorische waarden, en het verbeteren van de volksgezondheid. De Stichting tracht dit doel met alle mogelijke middelen te bereiken, waar onder het voeren van juridische acties. Het werkgebied van de Stichting omvat het gebied van de gemeente Oirschot.

Ad I Formeel bezwaar tegen de onduidelijke juridische status van het besluit

Het is voor bovengenoemde belanghebbenden niet duidelijk of het besluit inzake Vaststelling van het Verbeterplan Urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant een appellabel besluit is. Het besluit werd niet gepubliceerd in het Publicatieblad van de gemeente. Een verzoek aan de griffier van de gemeente per email van 7 december 2017 om nadere informatie over de juridische status van het besluit, werd niet beantwoord. Navraag bij de wethouders maakte duidelijk dat het College van B&W meent dat het geen appellabel besluit betreft, omdat het besluit slechts ziet op afspraken tussen de gemeente en de ondernemers in het urgentiegebied en tussen de ondernemers onderling.

Toelichting op het bezwaar

Het besluit is volgens belanghebbenden wel degelijk een appellabel besluit. Het besluit beantwoordt aan de criteria van art. 1:3 Awb. Het betreft een publiekrechtelijke rechtshandeling, gericht op rechtsgevolgen. Wat er zij van de onderlinge en privaatrechtelijke afspraken tussen gemeente en ondernemers, het besluit is genomen ter uitvoering van en gericht op publiekrechtelijke milieubelangen, zoals deze onder meer zijn verwoord in de *Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood*. Deze Uitvoeringsagenda is het beleidskader waarbinnen urgentiegebieden gesaneerd moeten worden. De gezondheidsbelangen van de burgers en de belangen van hun leefomgeving hebben in deze Uitvoeringsagenda een geprioriteerde plaats gekregen. De rechtsgevolgen van het genomen besluit zijn dus van direct belang voor de burgers in en naast het urgentiegebied. Bovendien staan deze rechtsgevolgen al vast. Het College van B&W heeft zich – blijkens de inhoud en strekking van het Verbeterplan dat aan het besluit ten grondslag ligt – reeds verplicht tot het afgeven van de gewenste vergunningen. Ook de benodigde subsidie wordt nu reeds aangevraagd.

Mocht het College van B&W en/of de Bezwaarschriftencommissie desondanks van mening zijn dat tegen het besluit geen bezwaar en beroep openstaat, dan dient dit bezwaarschrift als een procesrechtelijke waarborging voor belanghebbenden. De bestuursrechter heeft namelijk bepaald dat bij twijfel over de juridische status van een besluit, belanghebbenden tóch een bezwaarschrift moeten indienen, teneinde hun recht op beroep veilig te stellen.

Dit bezwaarschrift wordt tevens, als klacht- en verzoekschrift, ingediend bij het Interbestuurlijk Toezicht Orgaan van de provincie en bij Provinciale Staten.

Omdat het bestreden besluit niet in het Publicatieblad van de gemeente is gepubliceerd en er dus ook geen officiële bezwaartermijn van kracht is, hebben belanghebbenden een termijn van 6 weken in achtgenomen na elektronische ontvangst van het besluit op 8 november 2017.

Na dit formele bezwaar tegen de onduidelijke juridische status van het besluit, volgen hieronder de overige bezwaren.

Inleiding

De provincie Brabant behoort tot de meest vervuilde regio's van Europa. Oost-Brabant is met 2800 varkens per km² bovendien het gebied met de grootste veedichtheid ter wereld. (*Trouw, 28 juni 2017*). De emissies van de intensieve veehouderij leggen een deken van ammoniak, methaan, stikstof, fijnstof, endotoxinen en zoönosen over de provincie. De accumulatiekaarten van het RIVM maken in één oogopslag de omvang en de ernst van het probleem duidelijk, zo ook de satellietkaarten van het Tropomisysteem. De leefomgeving van de burgers en hun gezondheid worden al decennialang stelselmatig aangetast. Talloze rampen hebben zich reeds voltrokken, zoals uitbraken van varkenspest, vogelgriep, mond en klauwzeer, gekke koeienziekte en Q-koorts. De Q-koorts kostte minstens 75 burgers het leven en besmette 50.000 burgers, van wie duizenden hun leven lang geïnvaleerd blijven. Elk jaar raken meer dan 1500 mensen geïnfecteerd met de aan varkens gerelateerde MRSA-bacterie (*RIVM*). Inmiddels is er een nieuw besmettingsgevaar bijgekomen: hepatitis E. De helft van alle varkens heeft deze vorm van hepatitis. Vermoed wordt dat de varkens het virus overdragen aan mensen. Deze leverziekte kan ingrijpende gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen en doet, volgens Landbouw Universiteit Wageningen, in ernst niet onder voor BSE en Q-koorts. In 2015 constateerde bloedbank Sanquin bij de bloeddonoren een opmerkelijke stijging van besmetting met hepatitis E. Naar aanleiding van het alarmsignaal van de bloedbank, gaf de Minister van Volksgezondheid in dat zelfde jaar opdracht tot nader onderzoek.

De intensieve veehouderij trekt – zoals algemeen bekend - ook een zware wissel op natuur, milieu, landschap, lucht- en waterkwaliteit. Door de uitstoot van ammoniak en stikstof verzuurt en verdroogt de bodem. De weerbaarheid van bomen verzwakt. De kwaliteit van de bossen gaat daardoor stelselmatig achteruit. Een effect dat nog wordt versterkt door het gebruik van neonicotinoiden in de landbouw. Het gebruik van deze giftige stoffen heeft bovendien een massale sterfte van insecten tot gevolg. Door ongebreidelde en grotendeels illegale vermesting wordt in Brabant de kwaliteit van de lucht en het drinkwater aangetast. De Vereniging van Drinkwaterbedrijven luidde in juni van dit jaar opnieuw de noodklok.

NRC-Handelsblad bracht op 11 november jl. de enorme omvang van de mestfraude in Oost-Brabant in kaart. Zestig procent van de veesector (boeren, mesttransporteurs en mestverwerkers) is bij de fraude betrokken. Het Openbaar Ministerie maakte bekend dat grote delen van de Brabantse veesector tot een criminele organisatie zijn verklaard. De uiterst zorgelijke situatie van het milieu in Brabant is mede het gevolg van een stelselmatig gebrek aan handhaving van het milieurecht. (Zie het *Inspectierapport IBT Omgevingsrecht, Provincie Noord Brabant, 2017.*)

Kortom, de maatschappelijke kosten van de intensieve veehouderij zijn enorm. Ze wegen bovendien niet op tegen de economische voordelen van deze industriële sector. De intensieve veehouderij verkeert immers al jaren in een economische malaise. Verwacht wordt dat de intensieve veehouderij de komende jaren zal krimpen met 35 à 40 procent (*LEI-Wageningen, De toekomst van de intensieve veehouderij in Brabant, 2013*). Verdere krimp is niet uitgesloten. Niet alleen wegens het verdwijnen van het maatschappelijk draagvlak voor de intensieve veehouderij, maar ook wegens het Europese landbouwbeleid. Op 29 november jl. presenteerde de Europese Commissie in “*De toekomst van voedsel en landbouw*” haar voorstellen voor het landbouwbeleid voor de begrotingsperiode 2021-2027. Daarin worden de subsidies aan boeren sterk verminderd, mede omdat gebleken is dat de boeren die de meeste subsidie ontvangen ook de grootste milieuvuilers zijn. (*Trouw, 2 december 2017*). Bovendien zullen na 2021 de milieueisen verder worden aangescherpt, in het kader van de doelstellingen van Klimaatverdrag van Parijs.

De jarenlange en heftige protesten van Brabantse burgers tegen de voortgaande vernietiging van hun landschap en leefomgeving en tegen aantasting van hun gezondheid, culmineerden in 2009 in het Burgerinitiatief “Megastallen Nee!” Dit

Burgerinitiatief was in zoverre succesvol dat de provincie besloot de agrarische sector te saneren en te verduurzamen. In 2013 werd het nieuwe beleid neergelegd in de *Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood (UBA) 2016-2020*. Dit beleid beoogt met “radicale innovaties het huidige productiesysteem te doorbreken”, teneinde de “slimste en duurzaamste agrofoodregio van Europa” te worden. De voorgestelde transitie naar een duurzame landbouw moet leiden naar een **integraal** landbouwbeleid dat milieu, natuur, lucht, bodem en gezondheid beschermt. “Het agrarisch bedrijf van de toekomst is een oplossing voor de vele maatschappelijke problemen, in plaats van een veroorzaker daarvan” (UBA, p.24). Concrete overlastgebieden worden als urgentiegebieden “**breed, in samenhang en integraal**” aangepakt, door “deskundige urgentieteams (UBA, p.18) die maatwerk leveren indien de situatie daar om vraagt, en waarbij de beleving van de omwonenden in de zgn. impactgebieden een belangrijke rol speelt.” Het beleid moet bovendien worden gerealiseerd in dialoog en samenwerking met alle betrokkenen, onder wie ook uitdrukkelijk belanghebbenden en (organisaties van) burgers, teneinde de vertrouwensrelatie tussen burgers en overheid te herstellen.

De belangrijkste regelgeving waarmee de provincie de transitie naar een duurzame landbouw wil realiseren zijn:

- De provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening
- De provinciale Verordening Ruimte en de Nadere regels Verordening Ruimte, waarin opgenomen de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij
- Versnelling transitie veehouderij
- Wet Natuurbescherming
- Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Voor de sanering van de urgentiegebieden zijn door de provincie miljoenen ter beschikking gesteld: de zgn. SUN-regeling.

In het kader van deze *Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood* werden op 21 april 2015 door de gemeente Oirschot twee urgentiegebieden aangewezen waarvoor een Verbeterplan zou worden opgesteld. Een daarvan is het urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant.

Op 7 november jl. stelde het College van B&W het Verbeterplan urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant vast. In dit plan worden met behulp van de SUN-regeling een burgerwoning aangekocht, een intensieve veehouderij beëindigd en een intensieve veehouderij uitgebreid met het aantal dieren dat op de beëindigde veehouderij vergund was. Het netto resultaat zou een afname van de veestapel in het urgentiegebied met 8 procent betekenen.

Bezwaren tegen het Besluit van de gemeente Oirschot inzake vaststelling van het Verbeterplan urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant

De bezwaren van Stichting Landgoed Baest tegen bovengenoemd besluit richten zich tegen:

II de procedure van de totstandkoming van het besluit, i.c de schending van de wettelijke inspraakrechten van Stichting Landgoed Baest en Stichting Groen Kempenland.

III de inhoud van het besluit wegens de gebrekkige onderbouwing in het Verbeterplan;

Ad II Bezwaar tegen de procedure: schending van het inspraakrecht van belanghebbenden

De gemeente Oirschot heeft de wettelijke inspraakrechten van aanwonenden en belanghebbenden geschonden en daarmee in strijd gehandeld met het Europese en nationale milieurecht, met de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood, met het Brabantberaad en met het eigen Plan van Aanpak, die alle voorschrijven dat ook de zogeheten "impactgebieden" rondom een urgentiegebied in het verbeterplan moeten worden opgenomen. De bewoners van de impactgebieden zijn daardoor uitdrukkelijk inspraakgerechtigd. De bossen, de grond, het water en de biodiversiteit op Landgoed Baest behoren tot het impactgebied. Ze lijden al decennialang schade door de uitstoot van industriële emissies door de intensieve veehouderij rondom het Landgoed.

Toelichting op het bezwaar

De inspraakrechten die het milieurecht toekent aan de burgers van de Europese lidstaten zijn neergelegd in Verdrag van Aarhus. Op nationaal niveau zijn ze geïmplementeerd in:

-De wet Openbaarheid van Bestuur

-De Algemene Wet Bestuursrecht

-De Wet Milieubeheer

-De Omgevingswet.

De Europese Commissie heeft op 4 april 2017 een document gepubliceerd waarin het recht op informatie, het recht op inspraak bij de besluitvorming en het recht op toegang tot de rechter, zoals in het Verdrag van Aarhus neergelegd, nogmaals worden benadrukt en overeenkomstig de jurisprudentie van het Hof van Justitie worden geïnterpreteerd. De lidstaten worden verplicht hun wetgeving aan te passen indien deze onvoldoende rechtsbescherming biedt aan de burgers inzake milieukwesties. (EC, Mededeling van de Commissie, 28/7/2017, C(2017) 2616)

In dit document – dat de lidstaten rechtstreeks bindt – stelt de Europese Commissie:

*“Met de milieuwetgeving van de Unie wordt de waarborging van algemene publieke belangen nagestreefd, zoals schone lucht, veilige en toereikende waterbronnen en een gezonde biodiversiteit. De waarborging van deze belangen wordt ondersteund door **actieve betrokkenheid** van het publiek, en dit is een bijkomend **publiek milieubelang**.”*

De Commissie stelt uitdrukkelijk dat overeenkomstig art. 7 van het Verdrag van Aarhus ook milieuplannen en –programma’s, waarvoor geen expliciete inspraakregelingen zijn vastgesteld, toch een raadpleging van het publiek vereist kan zijn. Het Verbeterplan Urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant is een milieuplan in de zin van het Europese milieurecht, ter uitvoering van het provinciale milieubeleid, dat ten aanzien van urgentiegebieden uitdrukkelijk inspraakrechten toekent. Het lijkt dus geen twijfel dat art. 7 Van het Verdrag van Aarhus van toepassing is.

De Commissie benadrukt voorts dat onder het recht op inspraak ook het recht op informatie, het ontvangen van informatie en het recht op verspreiding van informatie valt, teneinde de actieve betrokkenheid van de burgers te garanderen. “De dialoog en samenwerking met alle betrokkenen” bij de sanering van de intensieve veehouderij in Brabant, die de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood voorschrijft, moet dan ook als toepassing van de Europese en nationale inspraakrechten van de burgers worden begrepen. De verplichte dialoog met de omgeving is – als een publiek milieubelang - een wettelijke **voorwaarde** voor vergunningverlening. Ook ZLTO lijkt het inspraakrecht van burgers serieus te nemen, blijkens brochures als “Ondernemen met de bureu”.

De gemeente Oirschot heeft echter bij de voorbereiding van het Verbeterplan deze inspraakrechten – en daarmee een publiek milieubelang - opzettelijk geschonden. De gemeente geeft dat ook onomwonden toe waar zij op pagina 10 van het Verbeterplan, onder het kopje Communicatie, schrijft:

In 2016 en 2017 zijn er vooral gesprekken gevoerd met de ondernemers om te verkennen of er oplossingsrichtingen gevonden konden worden die haalbaar zijn om de urgente problemen en knelpunten in het gebied op te lossen. Deze gesprekken zijn door de gevoelige onderwerpen en oplossingen in vertrouwen gevoerd met de betrokken ondernemers en direct bij de oplossingen betrokken burgers. In augustus 2017 waren de oplossingsrichtingen voldoende uitgewerkt om deze (in de vorm van een concept verbeterplan) te kunnen delen met alle ondernemers en (burger)bewoners van Heikant, Voorste Heistraat en Achterste Heistraat.

De gemeente heeft kennelijk doelbewust de kring van belanghebbenden zo klein mogelijk willen houden, en slechts gesproken met de familie Van de Moosdijk, die in een onhoudbare situatie van stankoverlast leeft. Om de inspraakrechten van alle overige belanghebbenden te frustreren, paste de gemeente een nogal doorzichtige truc toe: het zeer nauw begrenzen van het urgentiegebied. Daarmee schond de gemeente haar verplichting om behalve het urgentiegebied, ook het **impactgebied** te omlijnen. Door deze opzettelijke nalatigheid heeft de gemeente de belanghebbenden in het impactgebied buiten spel gezet. De belanghebbenden kregen pas op een bijeenkomst van 6 september 2017 het Verbeterplan ter inzage. Dat plan werd als een voldongen feit gepresenteerd. Het recht op inspraak en actieve betrokkenheid kon niet meer of slechts zeer marginaal worden uitgeoefend.

De gemeente motiveert het schenden van het inspraakrecht van belanghebbenden met het argument dat het hier om “gevoelige onderwerpen en oplossingen” gaat, die

vertrouwelijk zijn besproken met de ondernemers in het gebied. Ongetwijfeld wordt bedoeld “*politiek gevoelige onderwerpen*”. Met andere woorden: onderwerpen waarover bij de burgers grote onrust heerst. Hun gebied is immers niet voor niets als urgentiegebied aangewezen. De bewoners lijden al jaren onder de stankoverlast, onder de fraude met luchtwassers (zoals ook door de gemeente zelf geconstateerd in het Verbeterplan), onder zoönosen (op Landgoed Baest zijn drie bewoners getroffen door de Q-koorts) en onder de aantasting van de luchtkwaliteit, van de waterkwaliteit, van het milieu en de biodiversiteit.

Onbegrijpelijk is dus dat de gemeente de zorgen van de burgers om hun gezondheid en leefomgeving bestempelt als *gevoelige onderwerpen* die slechts *vertrouwelijk* met de veroorzakers van de problemen - de veehouders - besproken mogen worden.

Nog onbegrijpelijker wordt het wanneer de gemeente in haar aanbiedingsbrief bij het Verbeterplan schrijft dat de “*meer fundamentele en principiële discussie over de toekomst en ontwikkelingsmogelijkheden van huidige vormen van veehouderij en over andere vormen van veehouderij naar onze mening in eerste instantie gevoerd dient te worden op een ander en hoger schaalniveau dan het gebiedsniveau.*”

De bezwaren van de burgers tegen de notoir schadelijke gevolgen van de intensieve veehouderij in hun nabije leefomgeving, worden door de gemeente weliswaar als “fundamenteel en principieel” bestempeld, maar juist dáárom (!) niet meegenomen in het Verbeterplan. Duidelijk is dat de gemeente hier ernstig tekortschiet in haar motiveringsplicht.

Dat geldt ook voor het argument van de gemeente dat de “fundamentele en principiële” bezwaren “*in eerste instantie op een hoger schaalniveau dan het gebiedsniveau moeten worden ingebracht.*” Die bezwaren zijn immers al jarenlang en onophoudelijk op een ander en hoger niveau – dat wil zeggen op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau – ingebracht, en hebben o.a. in 2009 geleid tot het Burgerinitiatief Megastallen Nee!. De Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood is mede de bestuurlijke reactie op dit Burgerinitiatief. Deze Uitvoeringsagenda verplicht de gemeentes juist op gebiedsniveau een beleid te voeren in overeenstemming met deze Uitvoeringsagenda, waarbij de **actieve betrokkenheid van de burgers** door de gemeentes moet worden gewaarborgd, mede met het oog op herstel van het vertrouwen van de burgers in hun lokale en provinciale overheid. Zou het anders zijn,

dan zou de Uitvoeringsagenda betekenisloos worden. Gemeentelijke besluitvorming op gebiedsniveau waarbij de fundamentele en principiële bezwaren van burgers tegen de intensieve veehouderij worden genegeerd, is dus regelrecht in strijd met de Uitvoeringsagenda.

Onbegrijpelijk en onrechtmatig is ook dat juist de inspraakrechten van Stichting Landgoed Baest zijn geschonden. In 2010 heeft Stichting Landgoed Baest een convenant gesloten met de gemeente Oirschot, de provincie Noord-Brabant, Waterschap de Dommel en het Brabants Landschap, teneinde Landgoed Baest te verduurzamen als onderdeel van het provinciale project “De Levende Beerze”. Dit project beoogt het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur in Midden-Brabant. Landgoed Baest is deels EHS-gebied. Als gemeenschappelijke taken van de convenantpartijen worden o.a. genoemd: de ontwikkeling van een groenblauwe mantel rondom het Landgoed; vermindering van de milieubelasting van de intensieve veehouderij en de ontwikkeling van een natuurvriendelijke landbouw. (p. 23 Ontwikkelagenda, behorend bij het convenant).

Inmiddels vindt op Landgoed Baest een transitie plaats naar duurzame, biologisch-dynamische landbouw. De herinrichting van het naastgelegen urgentiegebied was een uitgelezen kans geweest om een “breed, in samenhang en integraal” (zoals de provincie voorschrijft) landbouwbeleid te realiseren. Door middel van grondgebonden veehouderij zou het urgentiegebied in samenwerking met Landgoed Baest kunnen worden opgenomen in de minerale kringloop. Landgoed Baest zou uiteraard bereid zijn geweest alle kennis daartoe ter beschikking te stellen. De 1.2 miljoen euro die de gemeente nu besteed heeft aan uitbreiding van de intensieve veehouderij tot 20.000 varkens in het urgentiegebied, zou aanzienlijk beter zijn besteed indien dat geld was aangewend ten behoeve van de realisering van een minerale kringloop. Een dergelijke aanpak zou bovendien hebben bijgedragen aan een verdere realisering van het provinciale project van “De Levende Beerze” en van de Ecologische Hoofdstructuur. Anders dan het huidige Verbeterplan had deze aanpak op een groot maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. Door het schenden van het recht op inspraak en van het recht op actieve betrokkenheid van Stichting Landgoed Baest, is zelfs de mogelijkheid van een dergelijk project niet eens verkend.

De opzettelijke schending van het inspraakrecht van belanghebbenden behoort tot nietigheid van het in dit bezwaarschrift bestreden besluit te voeren. Aan de wettelijke voorwaarde van daadwerkelijke inspraak is immers niet voldaan.

Ad III Bezwaren tegen de inhoud van het besluit wegens onjuiste, onvolledige en onbegrijpelijke onderbouwing.

Het besluit van het College van B&W wordt onderbouwd door het Verbeterplan voor het urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant. De voorschriften waaraan het Verbeterplan moet voldoen, zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood, de provinciale Verordening Ruimte en de Nadere regels Verordening Ruimte, waarin opgenomen de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, en uiteraard aan alle andere wettelijke voorschriften, waaronder de Wet op de Milieueffectrapportage.

In het Verbeterplan is echter weinig terug te zien van toetsing aan deze voorschriften. De voorschriften worden genegeerd of er wordt van afgeweken, zonder enig beroep op een eventuele uitzonderingsbepaling die de afwijking rechtvaardigt. Onverklaarbaar is dat het provinciale urgentieteam met deze onzorgvuldige, onbegrijpelijke, onvolledige en onjuiste onderbouwing akkoord is gegaan.

Bezwaren

1 Het is onduidelijk hoeveel varkens in het urgentiegebied vergund gaan worden.

Toelichting op het bezwaar

Nergens wordt in het Verbeterplan vermeld hoe het urgentiegebied is bestemd. In de Verordening ruimte (2014) is de integrale zonerings opgeheven. Urgentiegebieden hebben de aanduiding "Beperking veehouderij" gekregen. Indien deze aanduiding van kracht is, dan is volgens de Verordening Ruimte elke uitbreiding van de veestapel verboden, tenzij sprake is van grondgebonden veehouderij. Uit het Verbeterplan is echter niet op te maken of de gemeente deze regel toepast. Gegeven de enorme aantallen varkens die vergund gaan worden, lijkt dat niet het geval. Bovendien impliceert het feit dat veehouder Van Vechel een bouwblok van 2.5 ha krijgt toegewezen ten behoeve van een stal van 3000 m², een intensieve veehouderij op megaschaal. Overigens zijn in urgentiegebieden, overeenkomstig de

provinciale verordening, slechts bouwblokken van 1.5 ha toegestaan. Waarom de gemeente van deze regel afwijkt, blijft in het Verbeterplan geheel in het ongewisse. Ook in de exacte omvang van de huidige en de gewenste veestapel geeft het Verbeterplan geen helder inzicht, zodat de burger niet kan bepalen in hoeverre er sprake is van (verboden) uitbreiding van de veestapel.

Indien de aantallen worden opgeteld die genoemd worden voor de “gewenste situaties”, dan gaat het om vergunningen voor in totaal 14.438 varkens. Wanneer daar de varkens bij worden geteld die gehouden worden door een intensieve veehouderij die ten onrechte buiten de omlijning van het urgentiegebied werd gehaald, dan gaat het om een aantal van 19.630 varkens.

Maar het totale aantal is niet nauwkeurig te bepalen, omdat de gemeente het contingent varkens van de veehouderij die beëindigd wordt, ongedifferentieerd toevoegt aan de veehouderij die met datzelfde contingent mag uitbreiden. Omdat zeugen een vier maal grotere milieulast veroorzaken dan biggen, had dit significante verschil in de aantallen vergunde varkens tot uitdrukking moeten komen. Dat is niet gebeurd. De bewering van de gemeente dat de overlast in het urgentiegebied met 8 procent is afgenomen, is dus niet op juistheid te toetsen en mist daardoor vooralsnog feitelijke grondslag. Ook is onduidelijk of de stalderingsregel is toegepast.

Hoe dan ook, ongeveer 20.000 varkens in een klein gebied dat onder de aanduiding “Beperking Veehouderij” valt, en grenst aan een Rijksmonumentaal beschermd gevoelig natuurgebied, is een absurde situatie die in geen enkel opzicht te rijmen valt met de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood en de overige provinciale regelingen. De situatie is vergelijkbaar met de even absurde situatie van de vergunning die de gemeente Oirschot had afgegeven voor een intensieve veehouderij met 16.000 varkens, pal tegen Natura 2000-gebied “De Campina” aan. Na protesten van burgers werd deze vergunning onlangs ingetrokken.

2 De Europese Richtlijn Industriële Emissies, de Nitraatrichtlijn en de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij zijn niet nageleefd.

Toelichting op het bezwaar

In het Verbeterplan wordt met geen woord gerept over de Europese Richtlijn Industriële Emissies, die van kracht is zodra er sprake is van een veehouderij met meer dan 2000 varkens. In het urgentiegebied komt ruimte voor het tienvoudige aantal: 20.000 varkens. Op grond van deze Richtlijn hadden de toegezegde vergunningen getoetst moeten worden aan het integrale effect van de industriële emissies op de omgeving, zoals aan de effecten op lucht, bodem, grond, water, afval- en mestverwerking, energie-efficiency, geur en gezondheid. (Overigens schrijft ook de Richtlijn Industriële Emissies voor dat belanghebbenden gehoord moeten worden en in het besluitvormingsproces moeten worden betrokken en recht hebben op inzage in alle stukken die de vergunningverlening betreffen.)

De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij is onder meer een implementatie van de Richtlijn Industriële Emissies, waar de BZV voorschrijft dat vergunningen getoetst moeten worden aan de volgende criteria: gezondheid, dierenwelzijn, brandpreventie, energie, fosfaatefficiëntie, geur, fijn stof, ammoniak, biodiversiteit, minerale kringlopen en verbinding met de omgeving.

In het Verbeterplan ontbreekt deze uitgebreide en wettelijk verplichte toetsing. Er wordt slechts getoetst aan geuroverlast. In de aanbiedingsbrief bij het Verbeterplan schrijft de gemeente: *“Een urgentiegebied is een gebied waar geurbelastingen te hoog zijn en waar veel geurhinder of andere vormen van overlast door de veehouderij worden ervaren”*. Waarom worden vervolgens de “andere vormen van overlast” niet bestreden in het Verbeterplan? Met name de kaarten van het RIVM laten zien hoe onacceptabel hoog de emissies zijn van ammoniak, stikstof, fijnstof en methaan in het impactgebied waarin ook Baest is gelegen. Of meent de gemeente dat met behulp van luchtwassers deze industriële emissies voldoende worden afgevangen? Volgens de gemeente zouden de luchtwassers in het urgentiegebied 85 procent van de uitstoot reduceren. Het is echter een feit van algemene bekendheid dat luchtwassers dat percentage niet halen. De reductie blijkt in de praktijk afhankelijk te zijn van talloze factoren, zoals van het weer, de afsluiting van de stal, de instelling van het watergordijn etc.

In het Verbeterplan stelt de gemeente dat na realisering van het plan de emissie van geur met 54 procent is afgenomen; de emissie van ammoniak met 32 procent; en de emissie van fijnstof met 50 procent. Ten opzichte van *welke* emissiecijfers de

overlast afneemt, wordt nergens gemeld, zodat ook deze cijfers in het luchtledige blijven hangen.

Waarom wordt met geen woord gerept over de mestverwerking en het fosfaatprobleem dat ontstaat bij een veestapel van 20.000 varkens? Wordt de mest uitgereden over het land in het urgentiegebied? En zo ja, hoe hoog is dan de emissie van ammoniak en stikstof? Of komen er mestverwerkingsinstallaties? En zo ja, zijn daar vergunningen voor aangevraagd?

De indruk ontstaat dat de gemeente alleen aan geuroverlast heeft getoetst om daardoor het urgentiegebied te verkleinen, en daarmee de gevolgen van de industriële emissies voor het impactgebied buiten beschouwing te kunnen laten. Maar daarmee handelt de gemeente in strijd met inhoud en strekking van de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood en in strijd met de systematiek van de provinciale verordeningen en het milieurecht, met name met de Richtlijn Industriële Emissies, de Nitraatrichtlijn en de Wet op de Milieueffectrapportage.

Ten onrechte wordt in het Verbeterplan niet getoetst welke effecten de gewenste vergunningen hebben op het **impactgebied** waar het betreft energie, fosfaatefficiëntie, fijnstof, stikstof, ammoniak, biodiversiteit, minerale kringlopen, verbinding met de omgeving en cultureel erfgoed, zoals i.c. Landgoed Baest.

3 In het Verbeterplan wordt niet getoetst aan dierenwelzijn en dierenveiligheid

Toelichting op het bezwaar

Een van de grootste misstanden in de intensieve veehouderij is de toenemende frequentie van stalbranden waar per brand duizenden dieren (meestal varkens) om het leven komen. De cijfers zijn schrikbarend. In 2017 vonden bij 27 stalbranden 226.000 dieren de dood. Sinds 2007 zijn in totaal 1.573.000 dieren levend verbrand. In 2011 stelde het Rijk in samenwerking met LTO een Actieplan op ter voorkoming van stalbranden. Omdat de stalbranden bleven toenemen, werd in 2014 in intensieve veehouderijen een sprinkler-installatie verplicht gesteld. Kennelijk wordt ook dat voorschrift niet nageleefd, want sinds 2014 blijven de stalbranden toenemen (*NRC Handelsblad, 15 augustus 2017*).

Het Verbeterplan wijdt geen woord aan deze misstanden die de burgers grote zorgen baren, noch aan maatregelen om in het urgentiegebied met een vergunde veestapel van 20.000 varkens deze rampen te voorkomen.

4 De emissies zijn ten onrechte berekend in plaats van gemeten

Toelichting op het bezwaar

In het Verbeterplan wordt de geuroverlast niet lokaal gemeten, maar berekend. De gemeente lijkt niet op de hoogte van het feit dat in de praktijk een groot verschil bestaat tussen abstract berekende en feitelijk gemeten emissies, een verschil dat volgens het RIVM kan oplopen tot 20 à 25 procent! Dit verschil is dusdanig groot dat rijk en provincies wachten op de uitkomsten van het onderzoek dat het RIVM in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Milieu naar dit verschil verricht. Het lijkt volgens Landbouw Universiteit Wageningen geen twijfel dat het “mallotige systeem” van abstracte berekeningen op de schop gaat, en dat in de Milieueffectrapportages emissies gemeten moeten worden in plaats van berekend.

Aanleiding voor het RIVM-onderzoek is het feit dat de uitstoot van ammoniak in de laatste tien jaar – in strijd met de op abstracte berekeningen gebaseerde voorspelling - niet is verminderd, en sinds 2016 zelfs weer aan het stijgen is.

Als oorzaken van deze ongewenste ontwikkeling worden onder meer de grootschalige fraude met luchtwassers en mestverwerking aangemerkt. Zolang de veesector geen radicale orde op zaken stelt, getuigt elke vergunningverlening voor een intensieve veehouderij van politieke naïviteit. Dat geldt ook voor vergunningverlening in het urgentiegebied. De gemeente constateert zelf in het Verbeterplan dat in 2014 bij de grootste veehouderij geen elektronische monitoring aanwezig was, en dat in 2016 de monitoring niet aan de wettelijke vereisten voldeed. Bij de intensieve veehouderij die beëindigd wordt, waren in 2015 zelfs in het geheel geen luchtwassers aanwezig. Waarom zouden burgers er nog op vertrouwen dat veehouders zich aan de wet houden en dat de overheid de wet handhaaft? Al meer dan tien jaar wordt burgers wijsgemaakt dat luchtwassers een einde maken aan de uitstoot van de schadelijke emissies. En al meer dan tien jaar blijkt dat dat niet het

geval is. Wie in de omgeving van Oirschot door het platteland fietst, wordt nog steeds overvallen door intense stankoverlast en schadelijke emissies. Vooral de emissies van fijnstof blijken veel schadelijker te zijn dan werd aangenomen. Vijftig procent van het kleinste en meest schadelijke fijnstof – type PM 2.5 – is afkomstig uit de landbouw (*De Groene Amsterdammer, 14 december 2017*). Dat verklaart waarschijnlijk ook waarom in Brabant meer longkanker voorkomt dan in de rest van Nederland.

In het kader van een zorgvuldige besluitvorming en van herstel van het vertrouwen van burgers in hun lokale overheid behoort eerst de uitkomst van het onderzoek van het RIVM te worden afgewacht voordat nieuwe vergunningen worden afgegeven. Ook behoort te worden gewacht op de uitspraak van Rechtbank Den Haag in de principiële bodemprocedure die Milieudefensie heeft aangespannen tegen de Staat inzake het Nationale Luchtkwaliteitsplan dat slechts Europese grenswaarden hanteert in plaats van de grenswaarden van de WHO. De WHO adviseert op basis van zeer uitgebreid wetenschappelijk onderzoek grenswaarden die maar liefst 50 procent lager liggen dan de Europese grenswaarden die voornamelijk door de industriële lobby zijn vastgesteld (*De Groene Amsterdammer, 14 december 2017*). De rechterlijke uitspraak wordt verwacht op 17 januari 2018. (Op 27 december wees de Rechtbank Den Haag een tussenvonnis).

Bovendien behoort de gemeente – in het kader van zorgvuldige besluitvorming – gebruik te maken van de beste technieken. In het geval van het meten van emissies is dat sinds oktober 2017 het Tropomi-systeem. Dit satelliet-instrument – een Nederlandse technologie onder wetenschappelijke leiding van het KNMI – meet wereldwijd en zeer nauwkeurig de omvang en bron van schadelijke emissies. Het systeem blijkt alle verwachtingen te overtreffen, zij het dat de scherpe beelden van de emissies ontluisterend zijn.

5 Wijze van toetsing aan gezondheidsnormen is onbegrijpelijk

Toelichting

Het Verbeterplan zegt aan gezondheidsnormen te toetsten, maar hoe dat gebeurt, is volstrekt onduidelijk. De GGD heeft kennelijk een gebiedsscan gemaakt en

geadviseerd de emissies te reduceren en de afstand tussen veehouderijen en burgerwoningen te vergroten. Daarbij heeft de GGD “gezondheidskundige advieswaarden” gehanteerd. Maar, zo schrijft de gemeente: *“niet al deze gezondheidskundige advieswaarden zijn 1 op 1 vertaald in de wettelijke normen waaraan moet worden getoetst bij het verlenen van vergunningen”*. Want: *“ook economische en juridische aspecten en de haalbaarheid spelen een rol”*. Daarom wordt kennelijk bij vergunningverlening slechts *“getoetst aan geur, fijn stof, ammoniak en geluid. Voor endotoxine, zoönose en secundair fijn stof zijn (nog) geen wettelijke normen beschikbaar. De gemeente Oirschot gaat met behulp van de GGD-gebiedsscan verkennen hoe zij daar mogelijk met aanvullend beleid handvatten voor kan maken”*. Met andere woorden, de gemeente maakt de gezondheid van de burgers ondergeschikt aan “economische en juridische aspecten”. En dat in een gebied waar reeds zo veel slachtoffers van zoönose, endotoxine en fijnstof zijn gevallen. (Q-koorts, MRSA-infecties, luchtweginfecties en waarschijnlijk ook longkanker, om er maar enkele te noemen.)

De onverschilligheid van de gemeente voor de gezondheid van de burgers is flagrant in strijd met het allereerste beginsel van het milieurecht: het voorzorg- en preventiebeginsel, dat verplicht – óók als er nog geen wetenschappelijke eenduidigheid is – om elk handelen achterwege te laten dat de gezondheid van burgers kan aantasten.

Indien de gemeente Oirschot onverkort het Verbeterplan urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant uitvoert, en vergunning verleent voor 20.000 varkens in een gebied waar de intensieve veehouderijen dicht op elkaar en op burgerwoningen liggen, zonder een uitgebreide toets aan gezondheidsnormen, zoals die van de WHO, dan is de gemeente op voorhand aansprakelijk voor elke uitbraak van vee-gerelateerde ziektes bij burgers. In de nieuwe Omgevingswet wordt overigens ook de veehouder zelf aansprakelijk gesteld indien hij de gezondheid van burgers niet beschermt.

Tenslotte

De gemeente is al sinds 2009 ervan op de hoogte dat de provincie ernst wil maken met het saneren van de intensieve veehouderij op het Brabantse platteland. Met

name in urgentiegebieden moet orde op zaken worden gesteld. In 2013 werd het nieuwe beleid neergelegd in de Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood en bijbehorende verordeningen en regelingen. In het Brabantberaad werden door alle betrokken partijen afspraken gemaakt over de implementatie van dit nieuwe beleid op lokaal niveau. Hoe is het tegen deze achtergrond te verklaren dat de gemeente Oirschot gedurende diezelfde jaren vergunningen blééf afgeven voor intensieve veehouderijen, zelfs in urgentiegebieden, die bovendien grenzen aan cultuurhistorisch erfgoed met een zeer gevoelige natuur en waterhuishouding, zoals Landgoed Baest, en dan ook nog voor megastallen van in totaal 20.000 varkens?

In diezelfde jaren wist de gemeente ook dat de provincie miljoenen ter beschikking stelde om de eventuele reeds verkregen rechten van de intensieve veehouders af te kopen of de veehouders – gesubsidieerd - te verleiden tot “een agrarisch bedrijf van de toekomst dat de oplossing is voor de vele maatschappelijke problemen, in plaats van de veroorzaker daarvan”. (Uitvoeringsagenda Brabant Agrofood, p. 24).

De gemeente Oirschot behoort tot de vervuildste gemeentes van Brabant. Waarom heeft juist Oirschot deze transitie naar een duurzaam en integraal landbouwbeleid in het urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant niet in gang gezet? In samenwerking met het biologisch-dynamische landbouwproject dat op Baest – met steun van de provincie – wordt uitgevoerd, had het hele gebied op een hoger kwaliteitsniveau gebracht kunnen worden.

Op grond van bovengenoemde bezwaren verzoeken Stichting Landgoed Baest en Stichting Groen Kempenland aan het College van B&W het Besluit inzake Vaststelling van het Verbeterplan urgentiegebied Voorste Heistraat/Heikant in te trekken.

Namens het bestuur van Stichting Landgoed Baest

Prof. mr. dr. Dorien W.J.M. Pessers

Stichting landgoed Baest

Dr Jan van de Mortellaan 3

5091 JJ Oostelbeers

Handtekening i.o

F. van Kaathoven

Secretaresse

Namens het bestuur van Stichting Groen Kempenland

A.J.C. Vermeulen

Handtekening

Bijlagen

Statuten Stichting Landgoed Baest

Statuten Stichting Groen Kempenland

Machtiging A.J.C. Vermeulen